

Obcy wśród obcych – swojacy wśród swoich

Pod takim tytułem Towarzystwo Ratownia Dziedzictwa Kulturowego Kresów Dawnych i Obecnych „Ojcowizna” wraz z Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie realizowało duży interdyscyplinarny projekt. Został on dofinansowany przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce, Fundację Forda, Fundację Wspomagania Wsi, Fundację im. Stefana Batorego oraz Kancelarię Notarialną Krzysztofa Czaplńskiego.

W skład projektu, jako części składowe, wchodziły:

Sobiechy w rękach dzieci – budowa makiety wsi wraz z drukiem encyklopedii szkoły i wsi;

Opowieści węgoborskie – druk pierwszego zeszytu poświęconego pastorowi Jerzemu Andrzejowi Helwingowi, pracującemu w wieloetnicznym środowisku Węgoborka przełomu XVII i XVIII wieku;

Leczenie kamienia – konserwacja zabytkowych nagrobków kamiennych i drewnianego krzyża z okolic Węgorzewa;

Konferencja *Obcy wśród obcych – swojacy wśród swoich* miała miejsce 16 listopada 2002 r. w Węgorzewie. Referaty wygłosili: Grzegorz Białuński (Archiwum Mazurskie, Giżycko), *Drogi zaniku Prusów od XII do XVII w.*; Jerzy Łapo (Muzeum Kultury Ludowej, Węgorzewo), *„Obcy” na Mazurach w świetle tradycyjnych nazw fizjograficznych i podań ludowych*; Grzegorz Jasiński (Ośrodek Badań Naukowych im.

Wojciecha Kętrzyńskiego, Olsztyn), *Mazury w ramach Kościoła ewangelicko-unijnego w XIX w. – tolerowana odrębność czy dążenie do asymilacji?* Jan Chłosta (Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, Olsztyn), *Tożsamość mieszkańców południowej Warmii – nie swoi w stosunku do Mazurów i obcy wobec Niemców*; Barbara Grażewicz-Chłudzińska (MKL, Węgorzewo), *Zróżnicowanie kulturowe północno-wschodnich Kresów III Rzeczypospolitej w świetle zbiorów etnograficznych Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie*; Krystyna Jarosz (MKL, Węgorzewo), *Życie codzienne pierwszych powojennych osadników na Mazurach, na podstawie prac nadesłanych na konkurs „Losy nasze...”*; Ryszard Tomkiewicz (OBN, Olsztyn), *Kształtowanie się nowego społeczeństwa powojennego Węgorzewa*; Artur Wołosz (Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk), *Żydzi w miastach Prus Wschodnich. Przeszłość zapomniana czy zatarta?*; Wiktor Knercer (Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków, Olsztyn), *Pomiędzy negacją a akceptacją. Kilka uwag na temat kształtowania się mazurskiego krajobrazu kulturowego*; Erwin Kruk (Olsztyn), *Formy obecności i nieobecności kultury mazurskiej*; Anna Miszewska (Instytut Pedagogiki, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń), *„Swoi” i „Obcy” w szkole. Nauczanie religii mniejszościowych w polskich szkołach.*

Wszystkie wygłoszone referaty ukazały się drukiem w tomie 7 czasopisma *Studia Angerburgica*, a uczestnicy konferencji otrzymali je przed obradami. W związku z tym wygospodarowano sporo czasu na dyskusję, która okazała się żywą i interesującą wymianą poglądów. Do dyskusji włączyli się nauczyciele, przewodnicy turystyczni, przedstawiciele mniejszości niemieckiej, naukowcy i pracownicy muzeum. Sporo kontrowersji wywołało wystąpienie dr Izabeli Lewandowskiej (Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych, UWM Olsztyn), która przedstawiła wyniki swoich badań empirycznych nad postrzeganiem mniejszości ukraińskiej przez młodzież licealną z województwa warmińsko-mazurskiego. Nie spodziewano się, że poglądy i opinie na temat Ukraińców nie są najlepsze. W naszym regionie dużo się robi dla podtrzymania kultury ukraińskiej i harmonijnego współżycia różnych grup narodowościowych i etnicznych, dlatego też wyniki badań sondażowych były dla niektórych zaskoczeniem.

Uzupełnieniem konferencji było otwarcie wystawy *Czyj ty jesteś* ze zbiorów Muzeum Sztuki Ludowej w Otrębuskach, występ zespołu dziecięcego „Czeremoszki” z Krukanki oraz możliwość obejrzenia posteru autorstwa J. Łapy pt. *Mapa różnorodności kulturowej Węgorzewa i powiatu węgorzewskiego.*

Izabela Lewandowska